СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 137. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 15. червня, 1926. VOL. XXXIV. No. 137. Jersey City, N. J., Tuesday, June 15. 1926. THREE CENTS

ВИБОРЧИЙ СКАНДАЛ РОСТЕ ДАЛІ

ВАШИНГТОН, 12. червня. — Слідство над пенсилвенійськими сенатовими правиборами, яке веде спеціяльний комітет сенату, роскриває далі що раз огиднійші надужиття. Один з помічників Піншо, губернатора Пенсилвенії, зізнав, що прихильники сенатора Пепера просто купували робітничі голоси.

Сі ревеляції сильно рушили сенаторів. Вони чують, що в тій справі мусить щось зробитися. Демократи вже починають вказувати на виборчі надужиття, як на незбитий доказ, що ціла републиканська партія находиться в руках великих богацьких підприємств.

ПАСЕЙСКИЙ ОКРУГ НЕСПОКІЙНИЙ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ., 12. червня. — Ґарфілдська поліція каже, що під доми Бернарда Бетмана на Автвотер Лейн, та його сусіда Степана Наґі хтось підложив дві бомби. Вибух їх ушкодив доми. З осіб ушкодження не відніс ніхто.

Поліція лучить сей вибух зі страйком на тій основі, що Бетман працює тепер як страйколом в одній ткальняній фабриці.

Нинішний день закінчив 20-тий тиждень страйку. Робітники не подаються.

ПРОЄКТ ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЇ ФИЛИПИНІВ.

ВАШИНГТОН, 12. червня. — В палаті послів внесено законопроєкт, після котрого військові власти не малиби права вмішуватися в цивільні зарядження губернатора Филипинських островів.

КЛОПОТИ ІМІҐРАНТІВ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 12. червня. — Стейтова вязнична комісія звернула увагу всім вязничним зарядам у стейті, що після закона вязницям не вільно передержувати в себе малолітних осіб. У відповідь на сю пригадку, заряди вязниць у стейті предложили звіти, з яких показується, що по вязницях є богато малолітків, вижидаючих депортації через те, що вони не можуть доказати свого горожаньства.

В одній вязниці находиться женщина з трома дітьми у віці 2, 3 й 4 роки, яка, живучи в Канаді, повірила обіцянкам якогось пачкаря іміґрантів, що він її переправить через границю й заопікується нею в Злучених Державах. Коли жінка заплатила йому всі свої гроші в сумі 700 долярів, він перевіз її через границю й покинув на пільній дорозі на її власні сили. Вона скоро попала в руки уряду, й тепер жде у вязниці на депортацію.

КЛОПОТИ ФРАНЦУЗЬКИХ КОРАБЛІВ ЩЕ НЕ ПОКІНЧИЛИСЯ.

НЮ ЙОРК, 12. червня. — Французький корабель Паріс, котрого моряки мали стільки клопотів з американським портовим урядом, відїхав нині назад до Франції. Моряки ще не погодилися зі своєю долею, не могучи простити американським урядникам того, що вони казали їм роздягатися для лікарських оглядин до голого.

Кромі сього через ріжні клопоти моряків з прогибіційним урядом вони дізналися на кораблі, що їх денна порція вина зменчилася.

РІДКЕ СЕЛО.

СІДАР РЕПИДС, Айова, 13. червня. — Село Ґарнавіло, сховане далеко в куточку повіту Клейтона, хвалиться небувалими добутками. Каже воно, що має всего 340 душ населення; два банки, в котрих більшість шерів мають самі місцеві фармери; в них 2 і пів міліона долярів ощадностий, зложених самими мешканцями села. Не має воно ні бідних ні вязниці. Кожда родина має власний дім.

14-ЛІТНА ДІВЧИНА ПРОПОВІДНИЦЕЮ В ЦЕРКВІ.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — В так званій баптиській кальварійській церкві в сьому місті, в якій пастором є проповідник фундаменталістів др. Стрейтон, виступала нині з проповідю дівчина Улдін Мейбел Ютлі. Дівчина має всего 14 літ. Вона проповідувала через 2 години та, як кажуть слухачі, зробила на них глибоке враження.

УЧИТЕЛЬСЬКА ЮНІЯ В ОБОРОНІ СВОБОДИ СЛОВА.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — Учительська юнія вислала до шкільної ради міста Ню Йорку резолюцію, ухвалену на своїх зборах, в котрій учителі острими словами осуджують обмежування свободи слова шкільною радою. Протест учителів відноситься до заборони вживання шкільних саль для відчитів членів так званої Юнії Американських Горожанських Вольностий.

Є Й ЦЕРКОВНИКИ, ЩО СТОЯТЬ ЗА РОБІТНИКАМИ.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — Комітет для допомоги англійським вуглевим майнерам, який має свій офіс під ч. 799 на Бродвею, а котрий збирає жертви в Америці на поміч англійським страйкуючим углевим майнерам, оповістив, що він дістав телеграму від пятьох визначних церковників Англії, що кликнули американську суспільність допомогти англійським вуглевим страйкарам. Межи підписаними є два епископи англіканської церкви.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД БОРОНИТЬ ДЕПОРТАЦІЮ ПАПСЬКОГО ДЕЛЕҐАТА.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — Ґенеральний мексиканський конзуль сього міста видав публичну заяву в справі депортації з Мексику папського делеґата, епископа Каруани. Зі сеї заяви виходить, що Каруна, щоби дістатися до Мексику, представив себе мексиканським іміґраційним урядникам за туриста, й протестанта. В Мексику він мав вести агітацію проти мексиканського уряду.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ В НЮ ЙОРКУ.

Сими днями отворив під числом 233 на Бродвею, в Ню Йорку, свою адвокатську канцелярію Олександер Хиляк, син відомого українського громадянина з Олифанту Юрія Хиляка. Д. Олександер Хиляк студіював право в стейті Пенсилвенії, а два роки тому перейшов на практику до нюйорського стейту. Підчас сеї практики він займався спеціяльно земельними справами („ріел естейтом"), при чім мав нераз нагоду помагати правною дорогою нашим людям, котрих язик є його матірня мова.

НАЙТЕМНІША АФРИКА БЕЗПЕЧНІША НІЖ ШИКАҐО.

Переїзджаючи оноді через Вінніпеґ, Мілтон Тревор виголосив там гарний відчит про Африку, де він перебував довший час, т. є. повних три роки. Він сказав: „Коли ви завелися в любові, або вложили до недоброго банку гроші і хочете тепер поїхати до Африки на полювання слонів, або битися з малими чорними Готентотами, які кидають затроєні списи навіть у добре знакомих осіб, то занехайте ту подорож. Замісць до Африки, поїдьте до Шикаґа".

„Треба вам знати", — казав Тревор, — „що Готентоти виросли вже з дикунства і тепер вчаться таких танців, як Чарлстон, а самий голова Готентотів промишляє тепер над тим, якби то купити собі Форда. Лев в Африці уважається за такого самого звіра, як лось у Канаді. В Африці є тепер телефони, залізничі дороги і тректори. А головні возові гостинці такі добрі, як і в нашому краю. Взагалі жити в Африці є тепер зовсім безпечніше, як в Шикаґо".

УНДО ЗА СПІЛЬНИЙ ФРОНТ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ.

До Варшави виїхав голова УНДО (Українське Національ-демократичне Обєднання) Др. Дмитро Левицький і там переговорює з представниками Білорусинів і Литовців у справі створення спільного фронту національних меншостей в Польщі проти екстермінаційного походу польської політики що до національних меншостей. Для цеї акції пропонується створити окремий комітет. „Діло" пише, що ця акція обіцює успіхи.

КРАЄВИЙ ЗІЗД ПАРТІЇ „НАРОДНОЇ ВОЛІ".

25. квітня відбувся у Львові конститууючий зізд селянської партії „Народньої Волі". Партія ця склалася вже властиво два роки тому назад, коли в свойому органі „Воля Народа" проголосила свою програму народницького покрою (есерівського), але конститууючого зізду через негативне відношення польської влади відбути не могла. За два роки неформального існування партії прийшлося пройти певну еволюцію. На початок мусіла та партія провірити і справити свое відношення до національного питання, бо в партії переважав елемент, що вийшов з б. москвофілів і з часом перейшов на соціялістичну платформу, а опісля викинути часть неясної народницької ідеольоґії і замінити її ідеольоґією научного революційного марксизму.

На зізді було 51 делеґатів. Виголошено три реферати про політичне положення і завдання партії, про програму партії і організаційний статут. Після рефератів затверджено програму партії, організаційний статут та тези про політичне положення. В політичних тезах читаємо, що партія „Народньої Волі" проголошує один фронт зі всіми селянськими й робітничими партіями, що стоять на ґрунті пролетарської демократії та клясової боротьби за робітниче-селянський уряд. Національне визволення, на думку партії, може прийти по соціяльному визволенню.

Як головний свій постулят партія ставить домагання переведення земельної реформи без викупу в користь безземельних і малоземельних селян. для робітників домагається контролі продукції. З інших домагань, що їх висуває партія, і коло яких думає орґанізувати селянські маси, є боротьба за привернення громадської самоуправи, гарантії соц. законодавства та амнестиї для політичних вязнів. Головою партії обрано ред. Кир. Вальницького. Зізд партії „Народньої Волі" розвязала поліція, але вже в той час, коли були проведені всі постанови.

ЗАНЕПАД МОСКОВСЬКОГО СОБОРУ.

Один з найкращих російських соборів: Ісакієвський у Ленінграді, валиться, внаслідок недостачі догляду за ним. Вікна з чудовими малюнками роками не миті, мури вкриті цвіллю, марморові стовпи порепані, славна мозаїка надпсована краплями, що продираються крізь склепіння церкви. Окрема урядова комісія ствердила, що для відновлення собору треба би чимало грошей і часу.

ГОЛОВА ЧИСЛЕННОГО РОДУ.

Померла у Львові у Жидівськім шпиталі жінка Шпроцерова, з Камінки Струмилової, яка вславилася не лише своїми 102 роками, при повнім здоровлю аж до смерти, а головно нащадками. Мала вона 10 дітей, 40 внуків і 60 правнуків.

З БІДНОГО ХЛОПЦЯ МІЛІОНЕРОМ, І ЗНОВ БІДНИМ.

Камден, Н. Дж. — Перед семи роками прибув до цього міста Дж. Р. Такер, з 85 центами в кишені. На купно залізничого білету він заставив годинник в Дармавт. Він зразу працював при будові кораблів, а відтак став сподавцем газет. По якімсь часі він найнявся в бюрі за спродавця лотів. Цей бизнес ішов дуже добре так що перед шести роками Такер заложив свій власний ріел істейт офіс. Бизнес так добре йшов, що він заложив галузі в ріжних містах. І минулого року він мав понад 50 міліонів долярів обороту. В жовтні минулого року Такер заасекурував себе на один міліон долярів. Ще перед кількома місяцями він наняв спеціяльний потяг для тисячу людей з Камден до Ню Йорку, де відбувався великий бенкет. Це все зробив Такер для розголошення себе. Дня 30. травня він збанкротував. Вірителі зажадали від нього звороту позички в сумі $4,250,000. Майно Такера вартує тільки $1,200,000. Тепер Такер є бідніщим як колись був. Багатий лише в довід.

МОСКОВСЬКА ПРЕСА ПРО ТЕАТР ІМ. ФРАНКА.

Московська преса дуже жваво відгукнулась на вистави Держтеатру ім. Франка, що які зараз відбуваються тепер в московському драмтеатрі. Загалом оцінка преси свідчить, що в особі театру ім. Франка українське мистецтво має не аби-яку культурну величину.

І так „Известия" в ч. від 18. квітня в рецензії Н. Волкова про виставу „Вій" пише: „Перш ніж говорити про якості вистави, треба одмітити те приємне враження, що залишається від харківської трупи. Дебют показав нам здоровий і міцний художній організм, що щиро прагне зеднати національну своєрідність з передовими питаннями театральної культури. Про франківців можна говорити без будь-яких оговорок, навіть, в умовах дуже високого сценічного рівня Всесоюзної столиці.

В тому, що вже показано в „Вії" без сумнівів є перш за все чудова акторська зіграність. Яскраве стремління до берегів лівого мистецтва; естетика більш старших по зросту революційних театрів глибоко впитана режисурою Держдрами і, нарешті, ми маємо багато гарного і в музичному виконанні".

Ґазета „Труд" між иншим пише: „Зараз ясно тільки, що харківський український театр велике культурне діло, що він дуже багатий своєю яскравою живою масою, своїми вокальними силами, винахідливостю талановитого режисера".

ПОДАТОК НА ШЛЯХОЦТВО.

Бельгійський уряд видав закон, що при видачі документів для признания комусь шляхотського титулу, перенесення його, або потвердження, дотична особа платитиме податок, згідно зі своїм маєтковим станом, від 2.500 до 10.000 франків.

ПІЛСУДСКІ НАЗНАЧИВ СЕБЕ СПРАВЖНІМ ДИКТАТОРОМ

ОПЕРСЯ НА АРМІЮ І НІЯКА ЗАКОННА СИЛА НЕ ГОДНА ЙОГО УСУНУТИ.

ВАРШАВА, 13. червня. — Польща має несподіванку і то таку, якої не втяли би найкращі і найбільш могучі політичні боси. Пілсудскі став постійним Головним Отаманом польських військ, яких сила виносить в мирі 300,000 жовнірів, а підчас війни може дійти до 4,000,000.

Не може його усунути жанде правительство, ні сойм, ні президент. Ніхто не здає собі справи, як це сталося, що Пілсудскі дістав так сильну владу в руки. Це є тайна, на яку ніхто не може дати відповіди.

Одно певне, що Пілсудскі осягнув те, що йому не вдалося осягнути в 1921 р. Став дійсним, всемогучим диктатором. Не знати тільки, який йому буде прислугувати титул: мабуть президент воєнної ради.

Першим його кроком буде покликанне до вправ 250,000 резервових жовнірів з річника 1905. Резерва має бути піднесена до 1,000,000.

До сойму поставив Пілсудскі слідуючі домагання:

Признане президентови права розвязання сойму, заложення свого вето при ухвалених звичайною більшістю законах, задержання буджету по трохмісячній провизорії з боку сойму, видавання законів з рамени кабінету і президента в часі, коли сойм не радить.

ЩО ДУМАЮТЬ ПРО ДИКТАТУРУ ПІЛСУДСКОГО.

ВАРШАВА, 13. червня. — Пілсудскі є далі непримиримим ворогом совітів і приготовляєся до війни з ними. Війна та неминуча. Тому Пілсудскі вже тепер концентрує війська на східних границях.

Рівнож побоюються війни з Німцями, які обсадили в деяких місцях коридор. Пілсудскі одначе має змагати до польсько-балтійського союза і думає в той спосіб погодитися з Литвою, дістати для Польщі доступ до моря та зрезиґнувати з данціґського коритара. Це послідне мало би заспокоїти Німців.

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ДУХОВОЇ КООПЕРАЦІЇ.

ПАРИЖ, 13. червня. — З рамени Ліґи Націй буде отворений в Парижі в історичній Королівській Палаті Міжнародний Інститут духової кооперації, в якім 26 націй будуть могли виставляти найновійші твори своєї штуки, образи та фотографії, які виказують красу країни.

Кожда нація буде мала до диспозиції одно виставове вікно.

БРАЗИЛІЯ І ЕСПАНІЯ НЕ ЗІРВУТЬ З ЛІҐОЮ ЦІЛКОВИТО.

ЖЕНЕВА, 13. червня. — Бразилія виступить цілком певно з Ліґи в вересни, коли Німеччина одержить стале місце в Раді Ліґи. Але вже в листопаді прийде в Бразилії нове правительство до влади, яке зголосить свое приступлення до Ліґи. В той спосіб буде сальвована національна честь Бразилії, а заразом і вратована Ліґа.

З Еспанією представляється справа дещо тяжше. Та загально думають, що заключення миру з Рифами доведе до того, що Еспанії буде кориснійше сидіти в Лізі і користуватися її авторитетом, чим стояти осторонь.

РОЗОРУЖЕННЄ БІЛЬШ ПОЛІТИЧНА ЯК ТЕХНИЧНА СПРАВА.

ЖЕНЕВА, 13. червня. — Наради підготовчої розоружної конференції відложені. Найбільшу трудність справляє розоруження на суші, бо інтереси ріжних держав розбіжні.

З технічного боку можна би скорше і лекше перевести розоруження, якщоб не заходили перешкоди політ. натури.

БРІЯНД ЗНАЙШОВСЯ В ДУЖЕ СКРУТНІМ ПОЛОЖЕННЮ.

ПАРИЖ, 13. червня. — Французький премієр Бріянд, хоч сам лівий, опирається тепер на правих, які голосували за ним тому, що хочуть, щоби він перевів плян фінансових експертів в ціли ратовання франка.

Ліві противні тому плянови. Праві знова противні заключеному Бріяндом льокарненському договорови та умові що до сплати довгів Америці. Коли Бріянд до двох тижнів не переведе пляну експертів, праві його покинуть і він не буде мати нікого за собою і буде мусів уступити.

ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ КРИТИКУЄ ЛИСТ ГІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 13. червня. — Павло Лебе, президент німецького парляменту, заявив, що лист Гінденбурґа до федерального міністра фон Лебелля, в якім він виступає проти вивласнення цісарських дібр в Німеччині, був добре обдуманий і написаний на те, щоби задержати людність від голосовання за вивласненням. Лебе подає, що президент Гінденбурґ не повинен цего був робити, бо в той спосіб нарушив він конституційні закони, які заказують президентови мішатися до того рода акції і впливати зі свого боку в якімсь певно означеним політичним напрямі. Лебе певний, що соціялістична агітація через той лист потерпить і богато людей задержиться від голосовання.

Вивласнення не уважає він ніякою кривдою, бо сам Бісмарк вивласнив цілий королівсько-гановерський дім, а навіть Фридрих Великий і Вільгельм І. вивласнювали королівські роди.

Нарід має повне право вирішити тепер рівнож і справу конфіскати дібр бувшого кайзера і його родини.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВЯТО ФРАНКА В КРАЮ І В АМЕРИЦІ

Як видно зі старокраєвих ґазет, старий край збирається гідно відсвяткувати 10-літний ювилей смерти Івана Франка.

Святкувати будуть його на ріжні способи. Одні з них український народ виробив самий з власних культурних звичок. Другі він перебрав від чужих культурних народів, які межи инчим якраз тим проявляють свою культурність, що шанують память тих, які для сеї культури найбільші заслуги поклали.

Святкувати збирається на українській території весь український народ, себто всі ті люди, які признають у собі спільність української культури. Іван Франко вніс у скарбницю української культури скарби незвичайної вартости, які її вартість для нас і для всего людства в кілька разів побільшили. Він нас учив шанувати самих себе та всіми силами боротися за розвій всіх своїх здібностий та творчої енерґії. Повний любови до правди, справедливости й краси, він учив нас виступати проти всякої кривди, брехні й огиди. Він був найбільшим Українцем, якого видала друга половина 19. століття.

За те й святкованню Івана Франка не раді всі ті сили, проти котрих він боровся. Хоча пламенні слова Івана Франка згуртували велику силу українського народа, а ся поробила значні вже виломи в ворожих мурах, та все ще й сила ворогів українського народа велика, і вони напружують тепер ті сили, щоби не дати українському народови відсвяткувати память Івана Франка так, як сього вимагає історичне значінне Івана Франка та інтерес українського народа. Український народ у старому краю збирається святкувати память свого найбільшого сина послідних десятиліть, закутий у кайдани. Над сим святом ще далі висять поліційні, старостинські й езуїтські лапи, які так щиро працювали за життя Івана Франка, щоби поломити його працю. Але український народ видно взяв собі до серця слова Івана Франка, і збирається святкувати його память, не дивлячися на загрози ворогів. Хочби Українцям прийшлося за се потерпіти, вони відсвяткують память свого найбільшого сина.

З усего українського народа, можна сказати, ми одні, українські іміґранти в Америці, можемо відсвяткувати память Івана Франка без поліційного нагляду, без жандармів і старостів. Ми на вольній землі Вашингтона можемо відсвяткувати велике національне свято так, як се нам подобається. Через се якраз на нас паде обовязок показати чужим, як ми шануємо своїх великих людий. Через се якраз на нас паде завдання зясувати собі як слід, що для нас, відорваної вітки українського народа, представляє Іван Франко. Навіть як межи нами є люди, які думають остати на віки в сій прибраній вітчині, то для них свято не без ваги, бо воно покаже, що наші іміґранти приносять у спільну скарбницю американської культури.

ПРИГАДКА З ПРИВОДУ ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ

На сі дні припадає закінченнє шкільного року по висших школах Америки. Американські ґазети просто переповнені вістками про роздачі свідоцтв покінчення ріжних шкіл, про відзначення за науку, промовами вчителів і учеників. Дебатується при сій нагоді богато питань шкільного й позашкільного образовання; коштів удержання школярів на висших школах, і тим подібні питання науки й життя молодежи.

Пригадують сі події дещо й нашій іміґрації. А пригадують вони найсумнійшу сторону нашого іміґрантського життя. Бо справді нема в життю наших іміґрантів так сумного, як власне се, що межи молодежю, що ось тепер покидає шкільні лавки та з добутою собі в школах освітою виходить у життя добувати собі кращого життя, так мало є людий українського роду. Наші діти ходять до американських публичних шкіл, і там вони відомі з добрих здібностий, але там вони ходять, бо мусять. До висших шкіл, де ходять діти не тому, бо мусять, але тому, бо хочуть, наших дітий майже нема.

Не можна заперечити, що на зменченнє числа наших людий у висших американських школах причинилося богато непоборимих причин. Українська іміґрація, приміром, є молодша від іміґрацій других народів, і се одно вже вистарчає, щоби збити на долину число дітий сеї іміґрації в висших школах. Є ще й другі подібні причини. Однак, колиб узяти всі причини разом, то все таки число наших людий у висших школах за мале. Се свідчить про недостачу розуміння ваги науки. Се показує, що старі підозріння до школи й науки, які в нас нащіпили в старому краю можні світа сього, ще далі сидять у наших серцях.

Так далі бути не може. Коли приглянемося, які народи ведуть провід у культурному, економічному й суспільному життю в Америці, то побачимо, що ті, які найбільше посилають своїх дітий до шкіл. Тому вони й заняли таке визначне становище, і тому вони розуміють вагу науки. Пробуджується нині в Америці навіть муринська раса, закинувши вже свої первісні ідеї про заратунок чарами або маґією. Пробуджуються до потреби освіти всі іміґрантські ґрупи. Треба пробудитися й нам. Ми мусимо постаратися о се, щоби після літних ферій наших дітий пішло в висші школи більше, як їх пішло минувшого шкільного року.

Антін Крушельницький.

ІВАН ФРАНКО — ВІЧНИЙ РЕВОЛЮЦІОНЕР

З 1879. р. надрукував Франко ні одної поезії. Здається мусів і не писати їх тоді, бо в збірці „З вершин і низин" нема теж ані одної з того року — не можна рівнож сказати, що поет не признавав написаних тоді вартними друку, бо зараз із 1880 р. маємо цілу масу поезій ріжного характеру. В сім, 1789. році зачинає Франко видавати „Дрібну Бібліотеку" і з поезії міститъ у ній в V. т. „Думи і пісні найзнатніїших европейських поетів" (переклади: Ґете, Лермонтова, Фрайліґрата, Гайне, Т. Мура, Шелі, Д. Штравса, Т. Гуда) а в IV. Байрона: „Каїн", містерія в трьох діях. Пазатим друкує в „Дрібній Бібліотеці" твори політичні, суспільні, економічні й природничі. Перекладає оповідання Золі: „Довбня" і „Bezrobocie" та пише цілий ряд статий у „Prac-і". Із оріґінальної белетристики друкує в „Правді" оповіданнє: „Оловець".

Поетична творчість Франка проявляється із усією силою в р. 1880, а зачинається, як вказують дати під віршами, в коломийській тюрмі. Перший вірш, із якого слідно, що написаний в тюрмі, датований 13. марця 1880 р.: „Вій вітре горою, над сею тюрмою".

В сьому 1880. році співробітництво його в „Prac-і" обмежується до „дописів із Дрогобича", в „Правді" зачинає друкувати Фавста Ґете (переклад з поясненнями), а з оповідань друкує: „Микитичів Дуб", „Muzarz" і „На дні".

За те, як сказано, маємо із сього року цілий цикль поезій. Приглянемося до них громадами, як їх поділив поет у своїй збірці.

Попереду йде „Гимн: **Вічний революціонер"**, що стає опісля заспівом цілої збірки „З вершин і низин".

Зміст його такий: Дух, вічний революціонер, який проявляв своє життє від тисячів літ в поодиноких личностях, прокидається тепер до нового життя! Він жиє, не вважаючи ні на попівські тортури, ні на царські арешти, ні на війска з гарматами лаштованими та шпіонів. Тепер він спішить туди, де днїє, й сильним голосом зве міліони із собою. Той голос духа чути скрізь: по курних хатах мужицьких, по варстатах ремісницьких, по тих місцях недолі й сліз. Він сушить сльози, розвіває сум нещастя, родить силу й завзяттє: здобувати хоч синам, як не собі, кращу долю — в боротьбі.

Основа поеми: Як бачимо поет, перенятий новими ідеалами, бачить їх символ у дусі, тому революціонерови, що тіло рве до бою. Приглядається до творів того духа за тисячліття— і коли за той час бачив його розвиток, тепер, як уже той голос духа залунав по мужицьких та робітницьких хатах, поет бачить, що він зачинає жити повним життєм. Тепер уже: „дух, наука, думка, воля— не уступлять пітьмі поля! Не дадуть спутатись тепер".

Значінне поеми: Сей вірш вяжеться тісно із „Каменярамн". Там змальований той гурт робітників „каменярів", що мають рівняти правді путі, тут поет придивсяється до тої сили, яка заставила каменярів покинути світ і рідних для праці, поту й мук. Отсе той дух-революціонер проявляється у них, вони розносять його голос „по курних хатах мужицьких, по варстатах ремісницьких, по місцях недолі й сліз". Поет, що в 1878 р. стає в ряди каменярів під впливом „голосу сильного з гори", який заставляє його лупати скалу — тепер уже із ширшого погляду освітлює ту свою роботу. Отсе він переймає на себе посольство „духа, вічного революціонера", і, як його орудде, має причинитися до його побіди над тьмою.

Сей вірш стає побіч „Каменярів" символом Франкової творчости з тих часів і, як такий, переймається ураз із ними у молодого покоління, — „Каменярі" — як відтворене Франкового духа на словах, „Вічний революціонер" — у пісні. Коли після 25 літ письменницької творчости Франка на його ювілей треба було у звуках пісні відтворити постать Франка, молодий композитор Людкевич сьому як раз гимнови надає мову звуків. І треба почути виконаннє — повне виконаннє того Людкевичого гимна Франка, той молодечий запал, ту енерґію, те завзяття, — щоби могти як слід, зрозуміти значінне Франка у молодого покоління.

Іван Франко.

ГИМН.

Вічний революціонер
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастє й волю, —
Він живе, він ще не вмер.
Ні попівськії тортури,
Ні тюремні царські мури,
Ані війска муштровані,
Ні гармати лаштовані,
Ні шпіонське ремесло
В гріб його ще не звело.

Він не вмер, він ще живе!
Хоч від тисяч літ родився,
То аж вчора розповився
І о власній силі йде.
І простується, міцніє,
І спішить туди, де дніє;
Словом сильним, мов трубою,
Міліони зве з собою —
Міліони радо йдуть,
Бо се голос д у х а чуть.

Голос духа чути скрізь:
По курних хатах мужицьких,
По варстатах ремесницьких,
По місцях недолі й сліз.
І де тільки він роздасться,
Щезнуть сльози, сум, нещастя,
Сила родиться й завзяттє —
Не ридать, а добувати
Хоч синам, як не собі.
Кращу долю в боротьбі.

Вічний революціонер
Дух, наука, думка, воля
Не уступить пітьмі поля,
Не дасть спутатись тепер.
Розвалилась зла руїна,
Покотилася лявина, —
І де в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб згасила, мов вогень,
Розвидняющийся день?...

ПРОПОНУЄ СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКИМ ЧАСОПИСАМ.

„Ді Сентінел", що виходить в Торонто, орган Зединеної Церкви в Канаді (протестантської), дня 18. мая у своїх замітках про страйк в Британії висказує також своє становище супроти української преси в Канаді, хоч дуже обережно й делікатно старається викликати вражіннє, що сі безпідставні, злобні закиди є звернені лише до старокраєвої преси. Згаданий орган м. и. пише: „Часописи, які приходять з Европи, є переповнені революційними й большевицькими статтями. (Чи дійсно без виїмку, усі часописи заслугують на сей протестантський докір? — Ред.) Старші з іміґрантів, що приїхали до Канади, ніколи не учаться англійського, і в наслідок сього далі читають часописи у своїй рідній мові, навіть ті, що приходять з їх вітчини. Вони тому змагають задержати свої звичаї в Домінії (Канаді), поселяючися разом ґрупами — що їм дозволено робити в Західній Канаді — і скоро творять маленькі Галичини, Болгарії і пр., де постійно плекається зло для Канади й Імперії. Підчас світової війни правительство уважало за відповідне виключити з Канади ті часописи. По війні однак, коли знесено сю заборону, ті часописи знова прямо затоплюють сей край. Вони є так само небезпечні в часі спокою як і в часі війни і якщо Канада буде дозволяти їм вступ до Канади, вона тим самим готовитиме для себе революційне жниво, якого розмірів вона й не доцінює".

РАТУНОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

Проф. др. Брокгавзен зацікавився недавно найбільшою раною на тілі повоєнної Европи, — справою національних меншин. На 450 міліонів Европейців маємо понад 30 міліонів національних меншин. На жовтневому конґресі 1925 р., на який не були запрошені всі національні меншини, всетаки явилися представники 33 національних меншин, заступаючи понад 30 міліонів Европейців. В те величезне число неволених не входять конфесійні меншини (Жиди й Магомеданці), далі Ірляндці та народи радянської унії (поза пануючими Москалями), які згідно з теперішнім станом є фактично національними меншинами.

Таким чином кожний десятий Европеець є неволений. З кожної держави, яка має щастя „опікуватися" національними меншинами, знімаються безупинні жалоби, гіркі нарікання, важкі проклони. Національний гніт, культурний упадок, економічний визиск, нестримний розгін нищення; денаціоналізація, — ось що є признакою життя-буття національних меншин. Дитині віднімається матірню мову, дозрілій людині історію її народу, її поетів і національних пророків, старцеві надію на дальший розвиток, просто на продовження його племени.

Щож довело до такого стану, що його спричинило? Хоч як комічно це виглядає, то всетаки правдою є, що тому сталося так, що бажалося противного. Найідеальнійшою метою світової війни було створення й забезпечення державної самостійности поневолених народів. Кожна нація повинна була творити державу, яка обіймалаб по можности всіх коннаціоналів. Повне розмежування національних територій ледве чи було можливе, але побідники — замісць змагати до такого розмежування, спричинили ще більше перемішання. Діспропорція між надіями і жахливою дійсністю спричинила те нещастя, яке сьогодня є млинським каменем повоєнної Европи. Ще більшим нещастем повоєнної Европи є змагання новостворених національно-мішаних держав стати державами однородно-національними. Всю свою енергію і політичну мудрість повертають вони на денаціоналізацію національно-чужих елементів.

Національні меншини істнували й давніще. Та вони були громадянами того самого рівня, що й инші. Коли були пригноблювання й упосліджування, то — зовсім природно — були вони проявою несправедливости. Давніше держава і нація, особливо в середущій і східній Европі, не покривалися зі собою. Тепер більші й менші побідники базують істнування й оправдання істнування держави на ідентифікації держави й нації. Нові, „національні держави" побачили в „чужоплемінцях" чужий елебент, який знищити є їх завданням і призначенням. Розуміється, при встановлюванні кордонів вони пожадливо витягали руки по чужу територію, але загарбавши її, постановили перевести асиміляцію її населення.

Звідсіль розвинулося все инше. Зовсім природно, що засуджена на смерть національність, ніяким чином не може видобути з себе й розвинути державного почування; **вона мусить бути ірредентистичною.** І — навпаки — держава, що виплекала цей ірредентизм, є змушена нищити його в імя свого істнування. **Є це боротьба держав проти своїх горожан.**

Через те впорядкована адміністрація є виключена, через те хворіє в нутрі держава, але це є тільки одною стороною лиха. Зовсім природно, що в пошуканці за підмогою, в обороні свого істнування ірредента звертається до свого матірного пня. Це знову викликує ворожі відносини між сусідуючими державами, а вислід цеї ворожнечі є безвиглядність мира в Европі яко трівкого стану.

Чи немає ніякого виходу з цього примусового положення, яке неминуче веде до вічного юдження, бойкотів і нових воєн?

Каміллъо Морокутті, Італієць по національности і Югославянин по державній приналежности, в брошурі „Европа й етнічні меншини" шукаю виходу з цих жорен народів. І той вихід добачує він в створенні **бльоку національних меншин.** Всі меншини терплять однаке лихо. Всі вони не хотять дати себе стравити, знищити. Всі бажають зберегти свої національні прикмети, свою культуру, свою душу, свій стан посідання в цих важких часах загальної патольоґії і випливаючих з неї страхіть. Отже національні меншини повинні створити спільний національний бльок, який був би їх взаїмною запорукою. Національні меншини взаїмно підтримувалиб свої інтереси шляхом відповідного натиску на уряди і держави (нпр. данські Німці булиб обовязані заступати інтереси данської меншини в Німеччині і — навпаки — німецькі Данці інтереси німецької меншини в Данії і т. д. всюди, в цілій Европі).

Найбільшою перепоною такого бльоку і такої взаїмної поруки, перепоною, що різко зазначилася в Женеві мин. року, є питання льояльности. Чи меншини повинні виразно й безсумнівно зректися змагання приєднатися, повернути до свого матірного краю? Ця вимога є дуже важкою і для багатьох неможливою до сповнення. Одначе можна згодитися на припинення ірредентистичної пропаґанди, щоби дати спромогу національній більшости припинити розпочату денаціоналізацію. Таким чином національна меншина зберегглаб себе від винищення, виявляючи льояльність супроти себе самої, не спускаючи з ока того, що в будучій Европі нинішні границі не мати-муть нинішнього значіння, та що розвязка наболілого нині меншинного питання зможе відбутися мирно, без викликування воєн. Бльок европейських національних меншин якраз повинен підготовити мирну розвязку меншинної проблеми понад істнуючі тепер державні границі.

Такі є погляди Кам. Морокутті і проф. Брокгавзена, такою є нова, пропонована ними тактика оборони національних меншин перед їх загладою.

(„Діло").

ЗОВНІШНА ТОРГОВЛЯ УКРАЇНИ В БЕРЕЗНІ Ц. Р.

В березні місяці можна було бачити значне оживлення зовнішньої торговлі України в порівнанні з попередніми місяцями. По грубим обчисленням увесь торговий оборот України в зовнішній торговлі України досягає в березні 19,000,000 карб., що творить збільшення проти лютого на 71.6%. При тому збільшився головним чином вивіз (на 90% проти лютого). Вивіз пшениці в березні досягнув 18 тис. тон, то є майже в трое більше, чим влютім. Яєць вивезено 215 вагонів, в лютім 28 вагонів. Вивіз сировини і півсировини збільшився у відношенні до лютого на 5%, причім перше місце займає марґанцева руда.

Що торкається ввозу, то він також зріс головним чином на рахунок продукційного значіння товарів — металів і металічних виробів.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Іст Елмгурст, А. Ай. — Відозва в справі читальні „Просвіти" в селі Устечку вже була оголошена

Вонсокет, Р. Ай. — Н. К. Вірш Ваш змістом гарний, але по формі не надається до друку.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

6.

Братство св. Иосафата, в Рочестері, Н. И., відділ 217 У. Н. Союза.

Справа Сиротинця й захисту Українського Народного Союза в нас стоїть дуже добре. Уряд нашого братства підняв сю справу на місячнім мітинґу, що відбувся дня 16. мая. По прочитанню відозв у справі Сиротинця, предсідатель отворив дискусію. Та тут сейчас члени виступили зі заявою, що справа так добре знана всім, що виступати ще тепер з новими заохотами зовсім зайве. Без дискусії просто ухвалено, щоби дати жертву з братської каси, а кромі сього наложити на кождого члена обовязок дати добровільну жертву. Братство після ухвали має дати 100 долярів з братської каси, а кождий член обовязаний зложити на ціль Сиротинця 1 доляр кождого року від тепер аж до слідуючої конвенції Українського Народного Союза.

Ми певні, що наші члени виповнять сей обовязок. Ми маємо надію, що й по других відділах праця коло будови Сиротинця піде також скорим кроком уперед та що ми скоро будемо мати в Америці захист для старих членів та притуловище для сиріт. — А. Іванів, секр.

7.

Товариство ім. А. Бончевського, в Ансонія, Конетикат, відділ 10. Українського Народного Союза.

По прочитанню відозви в справі Сиротинця пішла довга й горяча дискусія. По дискусії віддано справу до голосовання, і в ній показалася більшість голосів проти Сиротинця та рішили прислати всі друки назад до головної канцелярії, що ми отсим і робимо. — Адам Млінарік, предсідатель; Іван Цецьо, касієр; Дмитро Сидоряк, секретар.

8.

Товариство „Вільна Україна" у Вудгейвен, Л. Ай., Н. И., відділ 200. Українського Народного Союза.

Уряд відділу предложив справу Сиротинця на місячних зборах в маю. На зборах не було потрібного до ухвали числа членів, і ми справи не могли вирішити ухвалою. Однак, мимо сього на зборах вивязалася оживлена дискусія, в якій просто всі бесідники заявили, що вже найвисша пора для українських іміґрантів поставити сиротинець при Українськім Народнім Союзі. Подібні сиротинці вже мають просто всі іміґранти. Треба його й нам. Навіть хочби уряд наложив примусову вкладку на членів, то й її члени повинні радо заплатити, бо справа є дуже важна й корисна.

В сій справі ще буде говоритися на слідуючім мітинґу. — Микола Костів, предсідатель; Денис Великанович, секретар.

9.

Братство Сошествія св. Духа в Акрон, Огайо, відділ 295. У. Н. Союза.

Уряд відділу предложив справу Сиротинця на правильнім місячнім мітинґу. Члени без довшої дискусії прийшли до переконання, що про справу вже богато досі говорилося, та що тепер пора не говорити, а робити. Ми сейчас приступимо до ухвал, і відділ постановив зложити жертву з братської каси в сумі 50 долярів а відтак збирати добровільні жертви. На сих зборах зібрано на Сиротинець 26 долярів. Ось тут братство посилає чек на суму 76 долярів. Бажаємо членам Українського Народного Союза успіху в сім великім ділі.

(Дальше буде).

Українці!

І знов поллялася кров на многострадальній рідній землі. Невинна кров в обороні права на наше самостійне державне життє.

Знов будуть оплакувати батьки і матері синів, а сироти батьків, які наложили життєм в боротьбі проти польського окупанта.

Знов заповняться польські тюрми тисячами нових політичних вязнів.

Знов будуть судити наших найкращих синів, будуть їх карати і знущатися над ними. І знов будемо вас просити: відчиніть свої серця і зложіть жертву на оборону тих, що піддержують боєвого духа і не жалують свого життя за кращу долю свого народу.

Всі жертви належить слати до Обєднання на слідуючу адресу:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ВІДДИХАННЄ І ВОЗДУХ У ЛЮДСЬКОМУ ЖИТТЮ.

—o—

Від часу, як існує на земли чоловік, він усе стремить безупинно до того, щоби пізнати тайни окружаючої його природи. Заінтересованнє ріжними явищами природи спричинило повстаннє великої науки, званої наукою природознавства. Се властиво не одна наука, а ціла ґрупа наук. Одна із тих наук займається віддиханнєм і воздухом та називається афольоґія.

Що се віддиханнє?

Віддиханнє се один з найважнійших проявів живого орґанізму. Віддиханнє відбувається так, що воздух на переміну входить до легких і з них виходить. Віддихаемо безнастанно через ціле життє, від уродження аж до смерти. До віддихання є конечний воздух. Без віддихання, тобто без воздуху, життє неможливе. Не від річи буде познакомитися із складовими частинами воздуха та їх впливами на віддиханнє.

Що се таке воздух?

Атмосферичний воздух се мішанина незримих ґазів, котрі верствою, грубою на кілька миль, окружають нашу земську кулю.

З чого складається воздух?

Воздух складається головно із двох ґазів, а іменно: кисня і азота. Точно кажучи, на 100 кварт воздуха випадає 21 кварта кисня, 78 кварт азота. Окрім тих двох головних частей воздуха, находиться в ньому менше як пів кварти (0.04%) двоокису вугля, водяної пари, амоняку, ріжного рода пилу і маленьких животин (бакцилів), якях голим оком чоловік бачити не годен. Понад верствою атмосферичного воздуха у безмежних просторах всесвіта царствує лиш оден незримий „космічний етер”, в котрім життє неможливе.

Кисень.

Кисень се незримий хемічний первень без смаку і запаху. Находиться він у воздусі і легко лучиться з усіми елементами. Огонь, світло, тепло се нічого іншого, як тільки сполука кисня з субстанцією в матеріялі, який палиться. Підчас ржавіння металів, або розкладу звірячих і ростинних субстанцій (в повільнійшім процесі) повстає така сама хемічна проява, як тоді, коли розпалимо огонь і витворимо тепло або світло. Життє людий, звірят і ростин не може існувати без кисня. Теплота нашого тіла і енерґія мязів витворюється через повільне а безнастаннє горіння в усіх частях нашого тіла.

Кисень, діставшись до легких, переходить відтак до крови, а з нею до всіх клітин людського орґанізму. Взагалі кисень є конечний до переміни всякої матерії.

Колиб однак у воздусі був сам лише кисень, тоді він усьо знищивби, бо горіння наступалоби дуже скоро. Ту нещасну силу кисня погамувала природа в той спосіб, що додала до воздуха инший ґаз, а саме азот, який розріджує кисень і в той спосіб стримує його небезпечну і шкідливу силу.

Азот.

Азот се рівнож незримий хемічний первень, ґаз. Він гасить огонь. Азот розріджує кисень в міру так, що при такім складі разом получені ті ґази, становлять конечні і в сам раз дібрані відносини для життя людий, звірят і ростин.

І коли много людий збереться у кімнаті, тоді через виддиханнє двоокису вугля, який входить в склад хатного воздуха, стає він отруйним. В такім воздусі (задухою або повітрем званим) віддихати чоловікови тяжко. Він ділає шкідливо та убийчо на його груди.

Двоокис угляну видихують люди і звірята. Повстає він також при паленню і гниттю. Много двоокису вугля видобувається із землі при викопуванню мінералів та підчас вибухів вульканів.

Проти знищення воздуха двоокисом вугля мати природа протиділає через ростинний світ, який своїм зеленим листем втягає в себе великі кількости двоокису вугля, через що прочищує воздух від шкідливий його частинок. Двуокис вугляний є дуже шкідливий для чоловіка, але не для ростин, які його жадно в себе втягають. Тому найздоровше буде нам жити там, де найбільше ростин, а найменьше людий та звірят.

Пара у воздусі.

Одним із важнійших складників воздуха є ґаз, званий водяною парою. Не на всіх місцях землі находиться вона в однаковій скількости. В країнах, близько моря положених, є водяної пари більше; в тих знова частинах поверхні нашої землі, які положені далеко від моря та більших збірників води, є її мало.

Скількість водяної пари теж впливає на орґанізм чоловіка. Так замокрий воздух, як і засухий може бути причиною ріжних хоріб. Для людського здоровля найлучший чистий, середно вогкий воздух.

Дальшою частиною воздуха є ґаз званий амоняком. Витворюється він при гниттю та нечистоті. Сей ґаз є дуже сильний і ділає убійчо на чоловіка.

Окрім тих пятьох ґазів є у воздусі менше або більше ріжного пилу, та нескінчене число дуже дрібненьких животин, званих бакцилями. Вони так маленькі, що в одній маленькій кількости воздуха може їх поміститися много тисячів. Коли вдихне чоловік воздух, переповнений бакцилями, вони осідають на груди, там ростуть і розвиваються та висисають соки чоловіка. Великі пошести, як холера, віспа, кір, шкарлятина, дифтерія і інші принимаються у людий лише завдяки таким дрібненьким бакцилям.

З наведених тут наукових фактів видно, що атмосферичний воздух се мішанина пятьох незримих ґазів, із котрих головними є кисень і азот. Кисень піддержує паленнє і життє у звірят і людий. Азот розріджує і повздержує паленнє.

Підчас вдихання воздуха часть кисня лучиться в людськім орґанізмі із надвижкою угля (із поживи) і разом з водяною парою видихується яко двоокис угля. Тому то Ранке, славний німецький письменник, каже: „Воздух це найконечнійша пожива. Воздух се хліб грудей, лише з тою ріжницею, що не поликається його, лише вдихується”. Дальше Ранке каже: „Так, як нечистого хліба бережимось, так само повинні ми зберегатись від нечистого воздуха”.

Тому кождий чоловік з осібна, як і суспільности в інтересі здоровля свого власного і своїх співгорожан повинен дбати про чистий здоровий воздух. Про нього требаби також подумати іміґрантови.

В старім краю українські люди звичайно затруднювалися рільництвом. А рільникови взагалі не журитись про чистий воздух, бо він переважно працює на вільнім воздусі. Тому пересічний рільник червоний на лици, сильно розвинений фізично, повний здоровля і життя. Міщух і фабричний робітник, котрий мусить працювати в задусі, звичайно тонкий, згорблений, на лици блідий, часто терпить нестравність і безсонність. Для сих найпевнійшим средством для поратовання здоровля є чистий, здоровий воздух.

Ілько Чорний.

Вунсакет, Ровд Айленд.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА”.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(5)

— Відки би там взявся порох? Наша хата не при дорозі. Павутиння також нема. Я вчера була там на обзоринах.

— Не балакай богато, тільки роби, що тобі кажу.

Муркова побігла до хати, просто до зеркала. Стала призиратися, то гладити рукою праве лице.

— Десь та пухлина не мала коли, та тепер висадилася на лице! Як я йому покажуся?

Перед пару днями Муркову заболів зуб і від него спухло праве лице. Біль вже вступився, але пухлина ще не потахла. Навпаки, нині ще більше поширилася і лице почервоніло.

— Розпука! — говорила до себе — ще готова рожа розіллятися по цілім лици.

Муркова перевязала собі лице і вийшла з хати. Пішла до жида Мошка, котрий мав готель для літників, реставрацію і крам з ріжними, на селі потрібними товарами. Довго в тім крамі сиділа торгуючися з жидом. Вийшла вдоволена.

— Всьо йде добре, — думала — тільки та одна пухлина доводить мене до розпуки.

Уладженнє обох, для літників призначених комнат було дуже примітивне. Комнати взагалі були невеликі. В кождій стояли тільки два ліжка, малий стіл і пару крісел. Тепер тільки в одній, тій, з котрої виходилося в сад, було одно ліжко. В другій комнаті з дверми до сіний був тепер тільки стіл з трема кріслами. Таким способом одна комната була спальнею, друга гостинною світлицею. На другий день по тім, коли Муркова дістала листа з Німеччини, до першої гостинної комнати увійшла наймичка Анна. Була се пятьнацятьлітна сільська дівчина. Прийшла зі щіткою до замітання. Роззираючися по стінах, говорила до себе.

— Що та стара ще хоче? Замітай, тай витирай; витирай, тай замітай! Котрий холерник дивиться, чи в хаті павутиннє? Холерники цілу днину дармують, що аж гріх, поза хатою. До хати приходять тільки ночувати. В ночи, хочби було павутиннє, не побачить... І деж се павутиннє? Хиба в неї в голові. Мабуть так. У старої від двох місяців щось не теє.

Дівчина, кажучи се, стукала пальцем по чолі.

— У старої не всі дома. Писок миє молоком! Чи чував хто таке? Не шкода молока?... Бо я добре пильнуюся, щоби мені його не дала до кулеші... На ніч писок мастить якимсь пахучим салом. Мандибурку теребить, грядки поле... в рукавичках. На ніч руки мастить і натягає рукавиці. Чи чув хто таке, щоби в літі натягати рукавиці? Ще й на ніч під перину. Я добре все те підглянула. Що ті пани не вигадують!

Анна ще раз оглянула стіни і ствердивши, що ніякого павутиння нема, пішла до стайні. Ледви вона щезла за дверми, увійшла Муркова з донькою.

— Та Анна, то шельма, не дівка! — Муркова промовила. — Я її вислала сюди, щоби визбирала павутиннє зі стіни, а вона, Бог зна, куди повіялася.

— Павутиння нема, — Віра замітила, роззираючися по хаті. — І пороху нема. Анна вже мабуть зробила свою роботу і пішла до коров.

— Щось тобі маю сказати, — Муркова промовила, сідаючи на кріслі за столом. — Але насамперед подивися, чи в сінях нема Анни. Та шельма тільки підглядає і підслухує. Вона безпечно вже тут під дверми.

Віра відхилила двері, вихилила голову до сіней і назад припираючи двері, сказала.

— В сінях нема живої душі.

— Отже сідай і слухай... Важиться наша доля.

Віра трівожно глянула на маму. Вона вже давно помітила, що у мами якийсь важкий камінь на душі. Мама перед нею щось укривала. Мабуть щось невеселе, бо сама ходила зажурена, стурбована. Вже не раз питала, яка причина, але мама збувала її будь чим.

— Щось мусить бути дуже важне — подумала — коли мама каже, що важиться наша доля; коли, чого ніколи не робила, таким урядовим тоном кличе мене на конференцію.

— Ти знаєш, — Муркова зачала, — як ми бідуємо. Знаєш, яку вдова по священику має плату. Ратуємося сею хатою, себ-то холерниками. У нас сезон закороткий.

— Годі! — Віра замітила. — Коли ми не вродилися панами, то мусимо нашу біду латати як можемо. Коли холерники наш ратунок, то чому не берете їх?

— Вже маю одного, на котрім зроблю інтерес ліпший, як на чотирох. На добавок надіюся обезпечити себе на старість.

При тих словах Муркова видобула з кишені мале зеркальце і стала собі призиратися. Віра витріщила на маму здивовані очи.

— Аж обезпечити на старість? — спитала. — Себ-то...

— Ну, докінчи! Таки... себ то! Себто надіюся ще раз віддатися.

Муркова ще раз задивилася в зеркальце.

— Ще раз віддатися? Та в трицять девятім році життя?

— Ти моїх років не рахуй! Не в трицять девятім, а в трицять осьмім. А може й тільки нема... Ти вже не дитина, отже можу розказати тобі, в чім діло. Бо, коли до того справді прийде, то прийде нині-завтра. Отже й ти будеш мусіла знати. Мусиш вже тепер знати...

— Вже маєте якого? Освідчився?

— Вже маю, тільки він сам ще не знає, що я важу на него... Подивися, чи Анна не стоїть під дверми на підслухах.

Віра підійшла до дверий, відчинила їх, вийшла до сіний і вернула, та заперла двері назад.

— Нема нікого. Анна мабуть з коровами.

— Ти моеї сестри небіжки, твоеї тети ніколи не бачила, бо вона віддалася і поїхала до Америки ще коли я була дівчиною, отже тебе ще не було на світі.

— Що тета померла, вуйко писав до вас ще перед пів роком. Потому ви знов дістали від него листа, котрого мені не показали. Може пише, що оженивсь би з вами? Поїдете до Америки? А може він приїде по вас? Що тоді зі мною буде? Я боюся їхати. Море таке страшне, в Америці дикі й хижі Індіяни.

— Не перебивай! Він страшний богатир. Я до него написала, будь то би щоби його потішити по втраті жінки. Користаючи з нагоди, я описала, як ми тут живемо. Очивидно, що терпимо крайну нужду, бо з літників я не годна зложити тілько, щоби полатати всі діри. Я надіялася, що той богач пришле нам яку підмогу.

— А він, як кождий богач, мабуть ще й від нас взяв би?

— Не так. Складаєся ще ліпше, як гадалося. Тому три місяці я дістала від него листа, в котрім він писав, що дуже тужить за рідним краєм. Випродує всьо, бо рішився вернути. Питав, чи не міг би заїхати до нас, бо хотів би в наших горах відпочати бодай через літо. Я, очивидно, відворотною почтою запросила його, маркуючи, що для него резервую дві комнати, які до сеї пори давала літникам за грубі гроші і тільки з сего зарібку жила. Я нарошне замаркувала се, щоби не гадав, що хату й харч дістане за дурно, ще й до того може золотий годинник. Вчера прийшло від него письмо... вже з Гамбурґа. Пише, що їде просто до нас і тільки у Львові задержиться одну днину. Ось чому я сего року не полювала на холерників. Я полюю на мужа.

— Мама гадають, що він з мамою ожениться? Може він взагалі не думає женитися.

— Що оженивсь би, виходить з того, що стоїть в його листі. Писав, що без жінки нема йому життя; що без жінки і старий не обійдеся.

— А як він схоче з молодшою, або з дівчиною? За такого богача вийде й пятнацятьлітна.

— Я о два роки молодша від небіжки. Як старша о два роки була для него добра, то й о два роки молодша не повинна бути застара. Впрочім, як з того нічо не буде, то все таки за хату заплатить нам більше, як се, що беремо від холерників. Холерники приїздять на два-три місяці, він буде сидіти у нас ціле літо, може й цілий рік.

— Я дуже цікава побачити сего вуйка.

— Цікава, чи не цікава, затям собі те, що він богач, та що ми бідні і нам треба його приєднати собі. Тупцюй, танцюй коло него, як коло збитого яйця. Кожда його примха, кожда химера мусить нам бути приказом. Як я віддамся, то вже лекше буде знайти жениха для тебе. Бо й тобі вже пора.

— Хто возьме таку бідну... голу! — Віра замітила зітхаючи.

— Як твій вуйко стане твоїм татом, то й ти не будеш бідна, не будеш гола. Що треба буде для тебе, видушу з него. Хиба би я не була я! Тільки ти не будь з ним вибаглива і будь чим не зражуйся. На етикету, на товариські форми не зважай, бо Американці не ґалянти. То практичні, прості люди. Буває, що й простаки. Але вони добрі й щирі. То не наші сальонові і ґалянтні, але лукаві лицеміри. Не забудь, що тепер важиться доля твоеї мами і твоя власна. Йому мусить бути у нас добре. Мусить мати всяку виґоду, мусить бути з всього вдоволений.

— Сумніваюся, чи буде вдоволений з такої хати.

— Щож сій хаті хибує? Всі холерники, яких ми досі мали, були вдоволені. Хата чиста, в гарнім місци...

— Але порожна. Що инше холерник, що инше постійний комірник. Холерник приїздить сюди не на те, щоби сидіти в хаті. Холерникови досить, як має виґідне ліжко. Хто буде тут сидіти довше, схоче мати щось більше, як ліжко.

— Щож більше треба йому? Ґаздувати не буде. Харчуватися буде у нас. Що найбільше, деколи буде йому потрібний стіл і, як хто до него прийде, пару крісел. Стіл і крісла є. Не знаю, що би ще більше. Як хоче мати фортепян, то нехай собі купить. Але він грає тільки на гармонії.

— Нема зеркала, нема умивальні. Вже деякі холерники нарікали...

— Зеркало можна би принести від нас. За умивальню нехай вибачає. Самі не маємо.

(Дальше буде.)

ВЕЛИКИЙ ТИЖДЕНЬ В СЕВІЛЛІ.

Qien no ha visto Sevilla
No ha visto a maravilla.

Не бачив чуда, хто не бачив Севілі — каже стара еспанська приповідка. Але „перла Андалюзії" (як називали Севіллю за часів Маврів) — набирає всіх красок і блесків у великодній тиждень. Тоді вся краса того міста процвітає в нечуваній пишноті й величі.

Радіють вузкі вулички, площі, сади повні пальм і миртів, начеб віджила давна могучість і богатство, начеб у пристані Гвадальквівіра причалювали як колись кораблі, навантажені золотом Мексика й Перу.

Замісць кораблів причалюють чужинці, а з ними спадає на Севілю золотий дощ. Ціни готелів і пансіонів ростуть у двоє, а рівночасно росте й гумор горожан. Бари й каварні повнісенькі людей, кружляють чарки манзанілї й хереса. На Калле Сієрпес, у помотаному лябіринті вуличок старої части міста, на пляца Сан Фернандо, всюди рух і схвилювання. Андалюзійський темперамент, уява, меткість виявляється в голосних криках, співах, жестах, живих розмовах і сміху. У величезному соборі серед стовпів, серед невиданих мармурів, арабесків на 82 престолах відправляється денно 300 служб божих.

З страстей зробила Севілля манифестацію, що мала затьмарити всі містерії світа. Триває від цвітної неділі аж до великої суботи, а беруть у ній участь усі парохії міста. Вулиці й площі, котрими йдуть процесії, є якоюсь одинокою свого роду театральною декорацією. Не лише вікна домів, але часто цілі мури покриті килимами, драперіями найріжнійшими і найріжнійших красок. Галереї в зелені й цвітах, вистелені східними килимами, повно на них жінок і дівчат вистроєних, все ясніє в світлі свічок і лямп.

Понад улицями перетягнені „тольдос" кидають приємну тінь. Усюди зелень, цвіти, вінці, гірлянди. Навіть улиці висипані пахучими галузками. Улицями ступають процесії. Члени братств у високих, гостроконечастих шапках і капішонах, що зовсім заслонюють їм лице. З жевріючими смолоскипами в руках ідуть „пенітенти" наче середньовічний привид при молитвах і співах. За ними „льос пасос" фігури й страсні групи, яснують серед тисячів свічок. А прибрані в усе, на що лише могла здобутися уява й богацтво. Скільки разів процесія задержиться, нарід співає пісні до Ісуса й Богородиці. Старі, вузькі вулички заповняються хоральним співом. Улички ці бачили ще Пізара, Фернанда Кортеза і завойовників Нового Світа.

А найсвяточнійшим із усіх є вечір Великої пятниці. Чотири години сімнайцять походів переходить містом. На площі Де ля Конституціон вся інтелігенція й аристократія залягла трибуни. Ратуш, прибраний від долу до гори в червону матерію зі золотом, палає шістьма рядами світла. Всюди цвіти, пальми, прапори з давним знаком Севіллі. В далечі ясніє в прапорах Джіральда, памятник величі Маврів.

Серед подиву тисячних товп, в окруженні братств, римської центурії, зодягненої в каски й туніки, — пливуть оподалеки, начеб у мряці твори великих мистців Еспанії, як: Монтанес, Рольдан, Люіза Рольдан. Кожда з тих фігур має ґардеробу богатшу як неодна світова жінка. Для торжества добули найбагатші шати, а побожні жінки позичили найбогатші дорогоцінности. Окрили ними „пасос" від стіп до голови. Ось „Ностра сеньора дель Вале" вся в золоті, кружевах і дорогих каменях держить мережану хустку, св. Іван Хреститель, Ісус безсмертний твір Монтанеса і Христос де ля Салюд, званий Христом циганів і Вірген де ля Вікторія, зв. Богородицею робітниць фабрики тютюну. У поході цілий хоровий різб, дуже сильних своєю трагедією, а рівночасно величавих і людських.

З уст тисячів людей плине пісня:

Мадре мія ля есперанца
Мадре дель Дівіно вербо
Екале ля бенедіксіон.
А есте пуебльо макарено!

Так Севіля святкує Семана Санта (Великий тиждень).

Та не лише процесією, музикою й співом святкує Севілля найбільше свято християнства. В краю, в якім стільки століть панували східні звичаї й східна культура, не дивує нікого „baile santo" святий танець у великий тиждень у севільському Саграріо. Або Цар Давид не танцював перед кивотом? Для Севільця танець є мистецтвом не меньше поважним як музика або малярство. „Baile santo", або „Baile de los seises" офіціяльно належить до богослуження в севільській катедрі. Велич, з якою відбувається той танець, надає йому щось з орієнтального містицизму, незнаного в инших краях.

Перед головним престолом у півколі на підвишенню засіли всі церковні достойники Севіллі, в огні тисячів свічок миготить кардинальська багряниця архиєпископа Севіллі, фіолєти, обрамовані величавими мережками державних мужів. Довкола всюди пурпура й золото понад архиєпископським престолом. Світла міняються над старинним бальдахимом, на килимах червоних, оксамитних драперіях, що закривають орхестру, на величавих одягах товпи церковної служби і старих арабських азулеґос.

В середині півкола пажі в богатих шатах XVII. століття порушаються в танковім ритмі. Їх молоді голоси до танцю прославляють Ісуса. Слухачі не можуть надивитися на їх жовті і червоні каптани, широкі білі ковніри, блискучі шарфи, колінові капелюхи, прикрашені довгими перами. В тій суматосі блесків і красок „святий танець" здається якимось привидом.

Погодив.

У поїзді їдуть дві добродійки і сваряться. Одна хоче, щоби вікно було відчинене, друга, щоби його замкнути.

— Отворіть вікно, бо мені не стає воздуху. Я душуся! — каже перша.

— Замкніть вікно, бо мені від протягу голову зірве... — кричить друга.

Підняли неможливу сварку. Гості заметушились, не можуть всидіти. Вкінці встає оден добродій і каже обурений до краю:

— Я вас, пані, погоджу! Перше відчиню вікно, нехай одній голову зірве, потім замкну, нехай друга задушиться! Тоді вже буде певно спокій!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАНЗАС СИТІ, КАНС. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться дня 20. червня, о 2-ій годині пополудни, в гали парафіяльній, 547 So Park Ave. Обовязком є кождого члена явитися на той мітінґ, бо буде справозданнє піврічне і другі важні справи. Член котрий неявиться на мітінґу, заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — Василь Федишин, предс.; Дм. Яремко, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Тов. Запорожська Січ, від. 355, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, 20. червня, о годині 2. попол., на парафіяльній гали. Проситься всіх членів явитись на мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодження. Неявившийся член на мітінґ в призначений час заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — Петро Рак, предс.; Ф. Солоничний, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 274, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, дня 20. червня, точно о год. 4-ій пополудни в гали української православної церкви на Стіл-товн під ч. 1915 Росел Евню. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ. Котрий з членів не прийде, буде караний 50 ц., а урядник 1.00 дол. Порядок мітінґу слідуючий: Контрольна комісія буде здавати справозданнє за шість місяців, кождий член почує, як гарно розвиваєся наш відділ. Рівнож буде вибір нового касієра. Будесь приймати нових членів без вступного. — Василь Пипяк, предс.; Теодор Сенедяк, секр.; Мих. Кіхтан, заст. кас.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Вол. Вел., від. 179, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінґ відбудеся 20. червня, в неділю, зараз по Службі Божій, в Нар. Домі, 1523 Гдкорі стр. Є важні справи до полагодження. Неявившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Т. Шпить, секр.

ВАНДЕРҐРІФТ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 110, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь о 2-ій годині попол., в неділю, дня 20, червня, в Томи Русюцкого хаті, 3 Jefferson Ave. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих явитись на мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00 дол. — І. Зіковський, предс.; Олекса Кричковський, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх своїх членів, що дня 20. червня то є на зелені свята, зараз по Службі Божій відбудеся мітін. від 1-ої до 2-ої години (тільки одну годину), позаяк тепер є літна пора і кождий хоче мати більше часу на прогульки і літні забави поза містом в неділі ісвята, то уряд Тов. Згода постановив відбувати свої збори через слідуючих три місяці лише по 1-ій годині, від 1-ої до 2-ої години. Тож проситься всіх членів приходити на збори і вирівнувати свої місячні вкладки. Також подається до загального відома тим всім членам, що минувшого місяця не були на зборах, що справа Сиротинця при У. Н. Союзі є на деннім порядку і що кождий член є обовязаний дати якусь жертву на будову сеї українсько їсвятині. Тому не відкладайте сеї справи з місяця на місяць, але дня 20. червня прийдіть на збори всі як один і зложім від себе дар на будівлю. Не чекайте і не відкладайте, щоби хтось за вас зробив це, що вам і цілому українському загалови конечно потрібне тут на землі Вашингтона, бо ця будівля буде охороною не для чужих, але для нас самих і наших дітий, для всіх українських сиріт і немічних старців. Тов. Згода на минувших зборах також ухвалило 100 долярів зі своєї каси на будову Сиротинця і зараз їх вислало, а тепер черга на членів. Тож до діла! — Д. Рубаха, предс.; В. Годяк, секр.; М. Сосновський, кас.

ПИТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, дня 20. червня, о год. 3-ій пополудни. Справи є дуже важні до полагодження. Неприсутні заплатять кару, яку збори ухвалять. — Павло Шпікула, секр.

ІСТ ГАМОНД, ІНД. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 107, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеся в суботу, дня 19. червня, о год. 7-ій вечером. Проситься членів явитись на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Справа Сиротинця ще не вирішена через те, що на минувшім мітінґу мале число членів було. — Йосиф Мудрий, предс.; Іван Матейчук, секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє, що надзвичайний піврічний мітінґ відбудеся о год. 2.30 попол., в неділю, дня 20. червня, в гали італійській, 68 — 12-та ул. Проситься всіх членів явитися на означений час бо є важні справи відділові, як справа Сиротинця, котра мусить бути полагоджена. Неявившийся член заплатить кару після наложення членами. — Іван Клюс, предс.; Федор Кузенко, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 34, повідомляє всіх своїх членів і членкинь місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбудеся дня 20. червня, в неділю, о годині 2-ій попол., в гали церковній на Charleston Ave. і East 31 St. Обовязком кождого члена бути присутним на піврічнім мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодження. Всі члени повинні прийти на означений час і заплатити свої належитости на руки уряду. Незаплативший член буде суспендований. Також пригадується членам докінчити збірку на фонд Сиротинця. — Іван Чмирід, фін. секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться дня 20. червня, точно о год. 2-ій пополудня, в домі парохіяльнім. На ті збори повинні явитись всі члени, бо маємо много важних справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кари $1.00, а урядник $1.50. — Петро Семенків, предс.; Петро Чайковський, кас.; Н. Шандровський, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Бр. св. Михаїла, від. 13, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудесь о 2-ій годині попол., в неділю, дня 20. червня. в домі Михайла Козака. Усі члени обовязані явитися, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Василь Пухта, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 123, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудесь о 1-ій годині попол., в неділю, дня 20. червня, в гали церковній, 430 Сема улиця. На порядку нарад справа Сиротинця при У. Н. Союзі і другі важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Дмитро Драґан, предс.; Ів. Тарас, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. еорґія, від. 239, повідомляє членів, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, дня 20Г. червня, зараз по Службі Божій, в льокали Тов. Горожан, 847 Норт Френклин ул. До полагодження є дуже важні справи. Тому обовязково повинен явитися кождий член. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі сего місяця будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Ів. Хмелик, предс.; Вол. Сеґінь, кас.; Ів. Писечкош секр.

ВІЛКС БЕРРИ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеся дня 20. червня, в неділю, о 3-ій годині пополудни в гали церковній. На порядку нарад буде справозданнє урядників і контрольної комісії та другі важні справи до полагодження. Проситься членів не передавати своїх вкладок другими членами або посилати дітьми, бо від них вкладки не возьметься, а кождий член має прийти на мітінґ і платити сам за себе. Також припоминається тим, котрі ще н езложили добровільної жертви на Сиротинець, щоби сего мітінґу зложили. Члени, котрі не будуть присутні на мітінґу, підлягають карі після ухвали з річного мітінґу. Також проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться після статута. — Николай Рутько, предс.; Николай Лаврик, кас.; Петро Герман, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 97, подає до відома, що збори піврічні відбудуться 20-го червня, в гали церковній, 48, Ґовп Евню, о 2-ій годині пополудни. Проситься членів явитись точно на означений час. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє всіх членів і членкинь місцевих ј позамісцевих, що мітінґ відбудеся в неділю, дня 20. червня, о 7-ій годині вечером. Просимо всіх членів і членкинь прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член або членкиня заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Стефан Бартків, секр.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 330, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбудеся дня 20. червня, в неділю, о 2-ій годині пополудни, в гали Івана Конікевича, 401 S. Ann St. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Дацишин, предс.; Йосиф Франків, кас.; Пеодор Стриєк, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, 20. червня, о годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній. На мітінґ обовязково кождий член повинен явитись, бо буде пару справ до полагодження. Неявившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Кость Ґвіздь, предс.; Дмитро Йордан, кас.; Павло Курко, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Повідомляється, що піврічний мітінґ Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудеся дня 20. червня с. р. Кождий член місцевий і позамісцевий має явитися на мітінґу. Неявившийся член платить кари 1 дол. а урядник 1.50 дол. — М. Вітів, предс.; Г. Мисак, секр.

ВІЛКС БАРРЕ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, зараз по Службі Божій, дня 20. червня, в гали церковній, 635 N. River St. На порядку нарад буде справозданнє уряду і контрольної комісії та инші важні справи. Неявившийся член заплатить кару після статута. — Іван Барнась, предс.; Лукаш Худоба, кас.; Григорій Ґулька, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 28, повідомляє усіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеся 20. червня, зараз по Службі Божій. Проситься усіх членів прийти на мітінґ, бо буде обговорювана справа Сиротинця і другі важні справи. Неявившийся член заплатить кару після статута. Будесь принимати нових членів. — Іван Музика, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Отсим дається до відома всім членам Сестрицтва Любов, від. 37, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, 20. червня (трета неділя по першім). Проситься всіх членниць явитися на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Неявившася члениця заплатить кари 50 ц., а урядниця 1 дол. — Агафія Гандовіч, предс.; Анна Ґенеґа, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, подає до відома всім членам місцевим і позамісцевим, що пів річний мітінґ відбудеся 20. червня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Буде також справозданнє з приходів і розходів за пів рік. На мітінґу будесь принимати нових членів. — Й. Мицьо, рек. секр.

ПОРТ ДЖЕРВИС, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітін. відбудеся о 6-ій год. вечером, дня 20. червня, в Івана Аліксандрович, 9 King St. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Неприбувший член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Никола Коваліцьь, предс.; І. Кузів, кас.; В. Огорілка, секр.

ПОДЯКИ

Мінneaполіс, Міни.

Я низше підписаний член У. Н. Союза з відділу 385 в Мінеаполіс, Міни., складаю сердечну подяку чесним урядникам і цілому урядови У. Н. Союза за запомогу з каси убогих в сумі 50 долярів. Таксамо дякую урядникам тутейшого відділу 385 за їх уситиву працю і добре серце та за те, що причинилися до моеї просьби о поміч.

При тій спосібности звертаюся до всіх Українців і Українок, котрі живуть тут за широким океаном і працюючих по фабриках і під землею, щоби памятали на те, що ніхто не знає дня і години, ані мінути свого нещастя, котре може його спіткати кождої хвилі і вписувалися громадно до Союза, бо се перша і найліпша наша організація в Америці, яка потішає безталанних в горю і смутку.

Д. Михальчишин.

ВОНСАКЕТ, Р. АЙ.

Складаю сердечну і щиру подяку чесним членам У. Н. Союза, як також головним урядникам за уділене мені допомоги в сумі пятьдесять долярів, котрі стали мені великою помочю, бо можу за них дальше лічитись. Також дякую урядникам свого відділу 206, що вони помогли мені внести просьбу до Головного Уряду. Честь і слава всім членам і тим, що зорганізували У. Н. Союз, який дає бідним стільки помочі і усуває слезу неодній вдові чи сироті. Щира пошана належиться Головному Урядови за точність у їх праці, та за те, що дбають про нашу організацію та так гарно її ведуть. Всі Українці повинні бути горді з У. Н. Союза, а кождий повинен бути його членом. Хто стоїть в Союзі, той дбає про своє забезпечення і про забезпечення нашого народу, бо У. Н. Союз це заразом і найсильнійша наша національна твердиня в Америці. Я тішуся, що є членом такої організації.

Андрій Швець, член від. 206.

ЯК РУМУНСЬКА ВЛАДА НИЩИТЬ УКРАЇНСЬКУ ПРЕСУ.

Щоби знищити невигідну собі українську пресу, румунська влада користується своєрідними методами. Не знайшовши ніяких причин, щоби припинити газету, румунська сіґуранца дає почтовим урядам наказ не приймати українських газет на почту. І так в північно-західню частину Буковини не доставила румунська почта за цілий час окупації ні одної української газети, які видає або видавала українська хліборобська або соціял-демократична партія. Почта доставляє тільки ті українські газети, що йдуть на руку румунському урядові. Цей поступок оправдує румунська влада тим, що пограничня полоса на просторі 30—40 кільометрів є на военнім положенню, де влада лежить фактично в руках війська, а за розпорядження війська влада не відповідає. Таким чином українське населення північно-західних частин Буковини, що творить з двох сторін прикордонну полосу, є позбавлене всякої опозиційної української преси. Інтересно зазначити також, в який спосіб румунська влада старається скрити перед читачами української преси ті операції, які переводить на українські пресі олівець цензора. Редакціям строго заборонено зазначувати в газеті, які місця статтей скреслені цензурою. Для недопущення неприємних інформацій про насильства румунської влади на окупованих територіях румунська почта дістала наказ не пропускати за кордон тих газет, що критикують діяльність уряду. Особливо гостро слідкують за тим, щоби не попадала за кордон бесарабська преса, що виходить не за гроші уряду. Так само робиться з українською пресою — в тому числі навіть з найбільше невинною, що висилається з инших українських територій на Буковину. Всі українські газети, що йдуть на Буковину, цензура на почті нищить.

Рода-Рода.

ГЕНІЙ.

Брасай — він помер недавно — був професором університету в Клязенбурзі*), фільольоґ. Дуже пильний вчений — ба майже ґеній.

Як професор, учений і ґеній він тричі мав право на химери. Але він виконував це право скромно: проповідував, що вчителі є зайві та на доказ того твердження і сам так жив.

Французької й англійської мови вчився з книжок без усякої чужої помочі.

Намалював собі клявіятуру на бюрку — чорну й білу — й на такому німому фортепяні вчився грати аж до технічної досконалости.

У Лондоні був конґрес фільософів. Професор Брасай заступав Мадярщину та виголосив на память довгий реферат по англійськи — дві години.

Збори слухали з поважною мовчанкою.

А як Брасай скінчив, кембриджський канцлер, президент конґресу підійшов до Брасая, стиснув йому руку, подякував щиро і сказав.

— Та що нас наймилійше вразило, пане товаришу: що мадярська мова так дуже похожа до англійської.

Переклав **М. Тр.**

*) Клязенбург — по мадярськи Кольошвар, головне місто Семигороду.

Ф. Сологуб.

ЦВІТИ.

Був раз сад, у якому вздовж ровів алеї росли казки.

Росли там ріжні-ріжні казки: білі, сині, фіолетові, жовті. Деякі пахли солодко, инші були тим кращі, чим меньше пахли.

Садівник мав синка. День в день подивляв хлопчик уранці ті казки.

Всіх їх знав, і часто-частенько розповідав про них своїм товаришам на вулиці. Бо простих дітей не пускали до того саду. Сад окружав високий тин.

Діти розказували про ті казки на ровах того саду своїм матірям і батькам, своїм знакомим — і так ця вістка з уст до уст дійшла аж до вух цариці. Так то і вона довідалася, що в її саді ростуть казки. Тому вона забажала побачити...

Й одного дня, рано-вранці, садівник понатинав богато казок, уложив їх у гарну, пестру китицю тай післав тую китицю у палату.

Садівників синок плакав: чому постинали казки? Та на нього не зважали.

Цариця глянула на казки, видивилася й сказала:

— Щож на них такого цікавого? Щож то за казки? Таж то звичайнісінькі цвіти!?

І викинула бідні казки на подвіря, а садівникового синка вибили, щоби не повторилося говорення таких небилиць...

Одна ціна.

Молодий господар купив за гроші, які прислав йому батько з Америки, бика і хотів його відфотографувати, щоби потім післати фотографію батькові. Приходить з биком до фотографічного заведення „Спорт" і питає:

— Скільки схочете, як відфотографуєте мені оцього бика?

— Пять золотих.

— А скільки схочете, як відфотографуєте разом і мене?

— Одна ціна. За одного, чи за двох!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.